

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра урології, нефрології та андрології ім. проф. А. Г. Подреза

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Актуальні питання нефрології»

(вибіркова дисципліна)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент вибірковий

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 228 «Педіатрія»

Освітньо-професійна програма «Педіатрія»

Курс VI

Силабус навчальної дисципліни розглянута
та затверджена на засіданні кафедри
урології, нефрології та андрології
ім. професора А.Г. Подреза

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем хірургічного профілю

Протокол від.

“ 31 ” серпня 2021 року № 20

Протокол від.

“ ” 2021 року №

Завідувач кафедри

(підпис)

В.М. Лісовий

(прізвище та ініціали)

Голова

(підпис)

Сипливий В.О.

(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Андон'єва Ніна Михайлівна – професор кафедри урології, нефрології та андрології ім. проф. А.Г. Подреза, д. мед. н., професор.

**ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ
КОМПОНЕНТ**

ІІІ	Контактний тел.	E-mail:	Адреса кафедри	Розклад занять	Консультації
Андон'єва Ніна Михайлівна	096-561-45-36	andonieva.nina@gmail.com	пр. Московський 195, КНП ХОР «ОМКЦУН ім. В. І. Шаповала»	Відповідно до розкладу занять	Відповідно до графіку консультацій
Колупаєв Сергій Михайлович	067-573-23-14	sm.kolupayev@ukr.net	---"---	---"---	---"---
Гуц Олена Анатоліївна	067 664 83 86	elenahuts@gmail.com	---"---	---"---	---"---
Дубовик Марія Ярославівна	067 424 04 64	dubovik.nephro@gmail.com	---"---	---"---	---"---
Валковська Тетяна Леонідівна	099 015 85 88	t.valkovskaya@ukr.net	---"---	---"---	---"---
Железнікова Марина Олександрівна	097 564 02 60	kh_transplant@meta.ua	---"---	---"---	---"---

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Актуальні питання нефрології» складено відповідно до освітньо-професійної програми, галузі знань 22 – «Охорона здоров'я», спеціальності - 228 «Педіатрія» підготовки магістра за фахом Педіатрія.

Опис навчальної дисципліни (анотація). Курс за вибором з актуальних питань нефрології призначений для студентів 6 курсу медичних факультетів. Протягом курсу проводяться практичні заняття, що охоплюють широкий спектр важливих медичних проблем. Актуальні питання нефрології вивчення хронічної хвороби нирок, її сучасної класифікації, окремих питань гострого та хронічного гломерулонефриту, нефротичного синдрому, гострої та хронічної ниркової недостатності, методів нирково-замісної терапії, а також деяких вторинних нефропатій. Знання актуальних питань нефрології базуються як на експериментальних даних і теоретичних положеннях медико-біологічних наук, так і на фактичному матеріалі клінічних дисциплін

Предметом вивчення навчальної дисципліни є набуття студентами компетентностей згідно до загальних і фахових компетентностей освітньо-професійної програми «Медицина» за спеціальністю 228 «Педіатрія»: володіння навичками опитування, визначення принципів та характеру лікування і профілактики розвитку ускладнень захворювань внутрішніх органів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги, визначення тактики ведення хворого при коморбідній патології, ведення медичної документації, здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, розуміння предметної області та професійної діяльності, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, прийняття обґрунтованого рішення, здатність працювати в команді, діяти соціально відповідально та свідомо.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів з нормальна анатомія, нормальна фізіологія, патологічна фізіологія, біофізика, біохімія, клінічна біохімія, мікробіологія, вірусологія та імунологія, інфекційні хвороби, фармакологія, внутрішня медицина,

нефрологія, урологія, реаніматологія, принципи доказової медицини.

Постреквізити. Разом з дисципліною повинні вивчатися внутрішня медицина, екстрена та невідкладна медична допомога, інфекційні хвороби, клінічна імунологія, хірургія.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=811>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання курсу за вибором «Актуальні питання нефрології» - поглиблення теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, клінічних проявів недостатності функції нирок, удосконаленні і засвоєнні практичних навичок, набутті професійного рівня готовності майбутніх лікарів до самостійної роботи з хворими, що страждають на гострі та хронічні ураження нирок.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є набуття студентами компетентностей згідно до загальних і фахових компетентностей освітньо-професійної програми «Медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 228 «Педіатрія» кваліфікації магістр медицини: володіння навичками опитування, визначення принципів та характеру лікування і профілактики розвитку ускладнень захворювань чоловічої статевої системи, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги, визначення тактики ведення хворого при коморбідної патології, ведення медичної документації, здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, розуміння предметної області та професійної діяльності, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, прийняття обґрунтованого рішення, здатність працювати в команді, діяти соціально відповідально та свідомо.

1.3. Компетентності та результати навчання формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами

компетентностей:

інтегральної: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової аудиторії;

загальних компетентностей: здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність приймати обґрунтоване рішення; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

спеціальних (фахових) компетентностей: здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання, здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань, здатність до ведення медичної документації.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання:**

Програмні результати навчання: – здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій; збір інформації про пацієнта; оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень; встановлення попереднього клінічного діагнозу захворювання; визначення характеру, принципів лікування захворювань; діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги; сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами

наступних **соціальний навичок (Soft skills)**: сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>22 «Охорона здоров'я»</u>	вибіркова	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 228 «Педіатрія»	Рік підготовки (курс):	
		6-й	
		Семестр	
		11-й, 12-й	
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи студента - 100	Освітній ступінь: Другий (магістерський) ОПП <u>«Медицина»</u>	Лекції	
		0 год.	
		Практичні, семінарські	
		20 год.	
		Лабораторні	
		0 год.	
		Самостійна робота	
		100 год.	
Індивідуальні завдання: 0 год.			
Вид підсумковою контролю: залік			

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції відсутні

2.2.2 Семінарські заняття відсутні

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Хронічна хвороба нирок, сучасна класифікація.	5	методичні рекомендації для студентів, презентації,	тестові завдання
2	Гострий та хронічний гломерулонефрит. Нефротичний синдром.	5	методичні рекомендації для студентів, презентації,	тестові завдання
3	Гостра та хронічна ниркова недостатність. Методи нирково-замісної терапії.	5	методичні рекомендації для студентів, презентації,	тестові завдання
4	Вторинні нефропатії.	5	методичні рекомендації для студентів, презентації,	тестові завдання
	Всього годин практичних занять	20		

2.2.4. Лабораторні заняття відсутні

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	20	самостійна робота	Опитування
2	Клініко-лабораторне обстеження хворих	6	самостійна робота	Опитування
3	Клініко-генетичне обстеження хворих	4	самостійна робота	Опитування
4	Інструментальні неінвазивні та інвазивні методи дослідження.	6	самостійна робота	Опитування
5	Морфобіоптичне дослідження нирок.	4	самостійна робота	Опитування
6	Гематурія	6	самостійна робота	Опитування
7	Протеїнурія	6	самостійна робота	Опитування
8	Нефритичний синдром.	6	самостійна робота	Опитування
9	Набряковий синдром.	6	самостійна робота	Опитування
10	Гемолітико-	6	самостійна	Опитування

	уремічний синдром		робота	
11	Нефрологічні аспекти сечокам'яної хвороби	6	самостійна робота	Опитування
12	Пієлонефрити	6	самостійна робота	Опитування
13	Синдром Гудпасчера: визначення, властиві клінічні прояви, діагностика, прогноз та лікування.	6	самостійна робота	Опитування
14	Полікістозна хвороба нирок	6	самостійна робота	Опитування
15	Ведення хворих з трансплантованою ниркою.	6	самостійна робота	Опитування
16	Всього годин самостійної роботи студента	100		

Методи навчання: методичні рекомендації для студентів, презентації, відеоматеріали, для дистанційної форми навчання: презентації за темами занять (для викладання в системі Moodle та Zoom), відеоматеріали, тестові завдання

Методи контролю

Організація поточного контролю. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язання ситуаційних задач згідно теми заняття. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» або середню оцінку (с точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ. Мінімальна кількість балів, яку має набрати студент за поточну діяльність під час вивчення розділу, становить 120 балів, максимальна кількість балів - 200 балів. **Залік** виставляється студентам, що не мають академічної заборгованості і мають не менш 120 балів (середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,0).

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність та дисципліну не може перевищувати 200 балів.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти у ХНМУ», затверджений наказом ХНМУ від 21.08.2021 №181.

Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язання ситуаційних задач згідно теми заняття. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» або середню оцінку (с точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ. Мінімальна кількість балів, яку має набрати студент за поточну діяльність під час вивчення розділу, становить 120 балів, максимальна кількість балів - 200 балів. Залік виставляється студентам, що не мають академічної заборгованості і мають не менш 120 балів (середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,0).

3.2. Питання до заліку та іспиту: .

1. Історія кафедри урології вузу.
2. Основні напрямки розвитку та досягнення сучасної нефрології.
3. Нирки та сечовивідні шляхи, їх функціональне значення.
4. Клінічна анатомія та фізіологія нирок.
5. Будова нефрону.
6. Юкстамедулярні нефрони: локалізація, клінічне значення.
7. Юкстагломерулярний апарат: будова, локалізація, клінічне значення.
8. Фільтрація: локалізація процесу, механізм, регулюючі фактори.
9. Реабсорбція: локалізація процесу, механізм, регулюючі фактори.
10. Секреція: локалізація процесу, механізм, регулюючі фактори.
11. Етіологія, патогенез гломерулонефриту.
12. Клінічна картина гломерулонефриту.
13. Діагностика гломерулонефриту.
14. Лікувальна тактика при гострому та хронічному гломерулонефриті.
15. Етіологія, патогенез пієлонефриту.

- 16.Класифікація пієлонефриту.
- 17.Клінічна картина гострого пієлонефриту.
- 18.Клінічна картина хронічного пієлонефриту.
- 19.Діагностика гострого та хронічного пієлонефриту.
- 20.Лікувальна тактика при гострому пієлонефриті.
- 21.Лікувальна тактика при хронічному пієлонефриті.
22. Етіологія гострої ниркової недостатності.
- 23.Форми гострої ниркової недостатності.
- 24.Стадії гострої ниркової недостатності.
25. Клінічна картина олігоанурічної стадії гострої ниркової недостатності.
- 26.Клінічна картина поліурічної стадії гострої ниркової недостатності
- 27.Діагностика гострої ниркової недостатності.
- 28.Лікування в олігоанурічній стадії гострої ниркової недостатності.
- 29.Лікування в поліурічній стадії гострої ниркової недостатності.
- 30.Прогноз при гострій нирковій недостатності.
- 31.Етіологія та патогенез хронічної ниркової недостатності.
- 32.Стадії хронічної ниркової недостатності.
- 33.Діагностика хронічної ниркової недостатності.
- 34.Клініка I та II стадії хронічної ниркової недостатності.
- 35.Клініка III та IV стадії хронічної ниркової недостатності.
- 36.Клініка V стадії хронічної ниркової недостатності.
- 37.Лікування хронічної ниркової недостатності.
- 38.Прогноз при хронічній нирковій недостатності.
- 39.Види замісної ниркової терапії.
- 40.Показання до гемодіалізу.
- 41.Показання до перітонеального діалізу.
42. Показання до трансплантації нирки.
- 43.Ускладнення замісної ниркової терапії.
- 44.Види трансплантації нирки.

45. Показання та протипоказання до трансплантації нирки.
46. Патогенез та клініка гострого відторгнення трансплантату.
47. Патогенез та клініка хронічного відторгнення трансплантату.
48. Ведення хворих з трансплантованою ниркою.
49. Порядок призначення імуносупресорів.

3.3. Контрольні питання

1. Лікування в олігоанурічній стадії гострої ниркової недостатності.
2. Показання до гемодіалізу.
3. Клініка I та II стадії хронічної ниркової недостатності.
4. Форми гострої ниркової недостатності.
5. Лікувальна тактика при гострому пієлонефриті.
6. Клінічна картина гострого пієлонефриту.
7. Реабсорбція: локалізація процесу, механізм, регулюючі фактори.
8. Юкстамедулярні нефрони: локалізація, клінічне значення.
9. Нирки та сечовивідні шляхи, їх функціональне значення.
10. Лікування хронічної ниркової недостатності.
11. Етіологія, патогенез гломерулонефриту.
12. Секреція: локалізація процесу, механізм, регулюючі фактори.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні): оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність та дисципліну не може перевищувати 200 балів.

3.6. Правила оскарження оцінки

Якщо студента не влаштовує оцінка, то збирається комісія у складі

завідуючого кафедрою Лісового В.М., професора кафедри Андон'євої Н.М., доцента Гуц О.А. та доцента Дубовик М.Я. та проводять опитування студента за темами, що були узгоджені на засіданні кафедри.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щоб досягти цілей навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати, не спізнюватися і не пропускати практичні заняття; регулярно готувати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; при відвідування практичних занять необхідно бути одягнутими у медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі фонендоскоп, зошит, ручку; виконувати всі необхідні домашні завдання і активно працювати на практичних заняттях; при необхідності звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття. Пропуски практичних занять відпрацьовуються година в годину викладачу групи або черговому викладачу. Прийом відпрацювань та консультації проводяться щоденно з 15⁰⁰ – 17⁰⁰, по суботах згідно до «Положення про порядок відпрацювання студентами навчальних занять» від 07.12.2015 № 415.

Студенти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Відповідно до ст.42 Закону України «Про освіту» та Закону України «Про вищу освіту», враховуючи рекомендації Національного агентства забезпечення якості вищої освіти, які затверджені рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29 жовтня 2019 року

(протокол № 11) в університеті вдосконалено нормативну базу з питань академічної доброчесності. Враховуючи діюче законодавство, ми прагнемо того, щоб університетська спільнота була спрямована на запобігання, перешкоджання та зупинення проявів академічної недоброчесності шляхом створення позитивного, сприятливого й доброчесного освітнього і наукового середовища.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Лісовий В. М. Актуальні питання трансплантації нирки: навч-посібник для лікарів-інтернів. / Лісовий В. М., Андон'єва Н. М. – Харків: ХНМУ, 2013 – 184
2. Лесовой В. Н. Основные синдромы болезней почек: учебное пособие для студентов V – VI курсов и врачей-интернов. / Лесовой В. Н., Андоньева Н. М. – Харьков: ХНМУ, 2012, - 204 с.
3. Пасечніков С. П. Урологія: підручник для студ. вищих мед навч. закладів / С. П. Пасечніков, С. О. Возіанов, В. М. Лісовий та ін.; за ред. С. П. Пасечнікова. – Вінниця: Нова Книга, 2015. – Вид. 2-ге, випр. і допов. – 432 с.: іл.
4. Пиріг Л. А. Нефрологія : національний підручник / Л. А. Пиріг, Д. Д. Іванов, О. І. Таран [та ін.] ; за ред. : Л. А. Пирога, Д. Д. Іванова ; Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. – Донецьк : Заславський О. Ю., 2014. – 315 с. : іл., табл.
5. Наказ МОЗ України від 02.12.2004 р. № 593 «Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Нефрологія».

Допоміжна

1. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
2. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка
3. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov> – сайт Національного центру біотехнологічної інформації США.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=811>